і знешня пазыці прыназоўнікаў і пераход адной з іх у другую. Трэці, самы вялікі раздзел кнігі, прысвечаны разгляду ўзаемаадносін прыназоўнікаў і склонаў. Кожны ўскосны склон прыназоўнікавага ўжывання атрымаў у працы поўнае і ўсебаковае асвятленне. Падкрэсліваецца, што месны склон — ізаляваны элемент у прыназоўнікавай сістэме, бо без прыназоўнікаў не ўжываецца. Таму ён разглядаецца першым, а далей — астатнія склоны ў адпаведнай іх паслядоўнасці. У гэтым раздзеле чытач знайдзе шмат цікавых навуковых назіранняў і вывадаў аўтара аб прыродзе і характары сэнсава-сінтаксічных адносін, якія выражаюцца прыназоўнікавымі канструкцыямі, суданоснасці/несуданоснасці іх з іншымі сінтаксічнымі адзінкамі на ўзроўні сказаў, зваротаў і іх структурных частак. Аўтар выдзяляе адметныя асаблівасці асобных тыпаў і груп прыназоўнікава-іменных і дзеяслоўных словазлучэнняў. Чацвёрты раздзел прысвечаны вывучэнню праблемы структура-семантычных і функцыянальных суадносін (падабенства і адрознення) прыназоўнікаў, прыслоўяў і прэфіксаў. Вядзецца грунтоўная размова пра ролю прыназоўнікаў і прыслоўяў ва ўтварэнні розных сінтаксічных адзінак, пра ролю прэфіксаў ва ўтварэнні трыванняў дзеяслова, пра адвербілізацыю прыназоўнікаў і інш. У пятым раздзеле падрабязна даследуюцца тры асноўныя семантычныя тыпы прыназоўнікаў: лакальныя, тэмпаральныя і лагічныя; падаюцца поўныя спісы прыназоўнікаў з усімі іх магчымымі варыянтамі. Некаторыя прыназоўнікі паўтараюцца ў некалькіх групах, напрыклад: *коло, через* і інш. Асобна даследуюцца канструкцыі з прыназоўнікам *по*, якія падобна як і ў беларускай мове з прыназоўнікам *на*, надзвычай шматзначныя і выкарыстоўваюцца для выражэння самых разнастайных сэнсава-сінтаксічных адносін.

У шостым раздзеле асвятляюцца праблемы дэтэрмінацыі і дэтэрмінантаў сказа, паслядоўна і поўна прыводзяцца дэтэрмінанты, уласцівыя граматычнай сістэме сучаснай украінскай літаратурнай мовы, пералічваюцца прыназоўнікі, якія ўжываюцца з цэлай групай дзеясловаў. Гэтыя прыназоўнікі ў кнізе атрымалі спецыяльную тэрміналагічную назву «постфіксаў». Апошні, сёмы, раздзел кнігі шырока асвятляе дынаміку украінскай прыназоўнікавай сістэмы, структураўтваральныя і семантычныя мажлівасці адпаведных прыназоўнікавых канструкцый, іх значэнні і функцыі ў мове, выпадкі сіналімічных замен, трансфармацыі розных прыназоўнікавых канструкцый у іншыя склонава-прыназоўнікавыя і беспрыназоўнікавыя словазлучэнні. Раскрываюцца таксама асноўныя тэндэнцыі і напрамкі далейшага развіцця прыназоўнікавай сістэмы ў сучаснай украінскай літаратурнай мове.

Кніга І. Р. Выхаванца — патрэбная і карысная праца не толькі для спецыялістаў вузкага профілю, але і самага шырокага кола чытачоў. Пажадана разам з тым, каб з'явы украінскай мовы разглядаліся ў сувязі і ў супастаўленні з роднаснымі рускай і беларускай мовамі, якія маюць шмат агульнага ў характары і спосабах выражэння розных сэнсава-сінтаксічных адносін.

А. І. Наркевіч, А. В. Шыдлоўскі

С. А. Лысенко. Романтика борьбы и осозидания: Романтическое стилевое течение в советской драматургии 20—30-х гг.— Минск: Изд-во БГУ, 1982.— 128 с.

В кнйге рассматриваются основные тенденции развития романтического стиля в советской драматургии 20—30-х годов, прослеживается его связь с формированием и развитием социалистического реализма. В работе анализируются пьесы русских, украинских и белорусских драматургов. Исследователь говорит о самом главном в романтической драматургии: о ее идеале, новом понимании ю мира и человека, об идейности, художественном новаторстве, принципах типизации. Особенно удачно конкретизированы идейно-эстетические принципы А. Луначарского («Фома Кампанелла»), Е. Миревича («Кастусь Каліновский»), М. Кулиша («Патетическая соната»), И. Днипровского («Любовь и дым»), Вс. Вишневского («Оптимистическая трагедия»). Романтика в их произведениях изучается в конкретно-исторической обусловленности, так как это единственный способ, который может обеспечить освещение ее двух функций — романтики как одного из отличительных признаков метода социалистического реализма и как стилеобразующего фактора. Для того, чтобы понять суть многих художественных явлений, в том числе и романтики, автор работы соотносит их с горьковским опытом; подчеркивает, что сама жизнь нацеливала художников на многообразные «художественные поиски», на решение сложнейших творческих задач. Верна мысль С. Лысенко и о том, что в романтической драматургии 30-х годов, по сравнению с предыдущим десятилетием, увеличивается удельный вес реалистического начала. Происходит своеобразный симбиоз чувства и мысли, слав реализма и романтики.

В исканиях возвышенного идеала, активного творческого начала, утверждает автор книги, драматургии 20—30-х годов увидели высшую красоту, красоту народной борьбы, подвига и великих свершений на пути к построению коммунистического общества. Вследствие этого характеры ими укрупнены, приподняты над повседневностью. Отдельные художественные приемы, характерные для этого стилового течения в целом, в творчестве разных драматургов приобрели своеобразное индивидуальное преломление. Патетически-экспрессивное восприятие действительности, акцент на духовное начало в жизни человека, его возвеличение, открытость чувств, страстность, романтика великих свершений, масштабность событий, музыкальная композиция и другие приемы вошли составной частью в многогранную палитру драматургии 20—30-х годов. Они способствовали воплощению прогрессивно-революционных идей в пьесах, вводили читателя и зрителя в атмосферу изображаемого. Рассматривая романтический стиль, исследователь неоднократно напоминает, что он не исключает и не обесценивает других типов реализма в рамках единого художественного метода — метода социалистического реализма.

К. И. Бурмирова